

trygge. Det er i ethvert Tilfælde saaledes med Overformynderiets Laan, at der gives Laan indtil Halvdelen af Burderingssummen uden Amortifikation, hvorved det indrømmes paa den eklatanteste Maade af Verden, at det kan lade sig gøre og forsvarelig kan lade sig gøre. Thi naar man kan gøre det med umyndiges Midler, maa man i det mindste lige saa fuldt kunne gøre det med Kreditforeningsmidler. Spørgsmaalet bliver — men det vilde føre mig for vidt, om jeg i Dag forsøgte paa at sige andet end ganske enkelte Ord derom — men Spørgsmaalet bliver det: Hvorledes tænker man sig den videre Udvikling af Kreditforeningsforholdene? Det er klart, at Udviklingen gaar i den Retning, som jeg her har tilladt mig at skitsere. En forandret Ordning for de primære Laans Vedkommende vil medføre en fuldstændig Ombæltning i Kreditforeningsforholdene i det hele taget. Det er klart, at overordentlig mange Folk ikke vil kunne nøjes med Laan op til Halvdelen af Burderingssummen, særlig naar — som ogsaa forudsat i Agravforeningens Andragende, og som Følgen ogsaa maa blive — der bliver fastere, strengere Regler for Burderingen end de nu gældende. Det er for øvrigt det Punkt, paa hvilket jeg har mindst Tillid til, hvad der her ønskes, thi Burderingens Paalidelighed afhænger for en meget ringe Del af de Regler, der gives derfor, men mere af den Maade, hvorpaa Burderingen bliver udført, og det er man ikke i Stand til at sikre sig ved nogen som helst Lovbestemmelse; det maa bero paa helt andre Forhold, men noget kan man dog maaſte nok gøre. Navnlig naar Burderingsreglerne blive strammede, vilde Laan op til Halvdelen af Burderingssummen for overordentlig mange ikke være tilstrækkelige, ja, det tør vel nok siges, kun for de færreste. Saa bliver Spørgsmaalet: Stulle disse Mennesker staa paa bar Bund, kan der ikke gøres noget for dem? Den naturligeste Ordning vilde være den, at de bestaaende Kreditforeninger havde særlige Afdelinger for sekundære Prioritetslaan. Det er klart, at disse Afdelinger senere vilde kunne søge at sikre sig ved indbyrdes Sammenslutning; selvfølgelig kunde de ikke være solidariske med Afdelingerne for primære Laan, og heller ikke kunde de faa nogen Del i Statsgarantien, men de maatte søge at sikre sig ved indbyrdes Sammenslutning. Det er klart, at Kursen paa disse Obligationer vilde blive forholdsvis lav. Men Forholdet maatte jo indrettes paa væsentlig anden Maade end i de nu bestaaende Kreditforeninger, Administrationen maatte være hurtigere, Ydelsen til

Reservefondene større, Folk maatte finde sig i for sekundære Prioriteter, saaledes som Tilfældet nu er overalt, at betale væsentlig mere end for de primære. Men det samlede Resultat — det antager jeg, eller rettere sagt, det er jeg sikker paa — vilde blive en ganske væsentlig Fordel i Sammenligning med den nuværende Tilstand. Saa er der endelig til sidst den rent personlige Kredit, som ydes gennem DriftsLaan. Der kommer det som sagt væsentlig an paa Ejerens personlige Kvalifikation, vel ogsaa paa hans Ejendom og økonomiske Stilling, men dog ganske væsentlig paa hans personlige Dugtighed, og denne Art Kredit har jo nu for største Delen gennem rent lokale Pengeinstitutter, Sparekasser og lignende, faaet stor Betydning. Der har jo ogsaa i Tidens Løb været Tale om her i Landet at indføre den Institution, som har gjort saa meget Gavn i Tyskland, nemlig de „Reiff-Gesenke Kasser“, men hvorledes man vil ordne dette, er jo noget, som væsentlig vil komme til at ligge uden for det, som Statsmyndighederne ville kunne beskæftige sig med. Men derpaa maa man naturligvis være klar, at Ordningen af de primære Prioritetsforhold, saaledes som tilfældet gennem Agravforeningens Andragende, vil bewirke en betydelig Revolution i vore Kreditforeningsforhold i det hele taget. Men jeg tror, at det vil være en god og heldbringende Revolution.

Jeg er mig fuldt bevidst, at Tanken om en Statsgaranti for Kreditforeningsobligationer eller en Rentegaranti derfor ligger inden for de bestaaende Teorier og bestaaende Systemer. Men jeg er lige saa fuldt overbevist om, at ligesom den ganske sikkert herhjemme har vundet betydelig frem, siden den først blev fremsat — da den først blev fremsat, blev den modtagen med almindelig Uvilje og Bantro, men det er faktisk, at i den Tid, den har været forelagt til offentlig Diskussion, har den vundet ganske overordentlig frem — er jeg ogsaa ganske sikker paa, naar jeg ser hen til, hvorledes den offentlige Diskussion om denne Sag har stillet sig i andre Lande, at den vil vinde frem, eftersom Mærene gaa, og komme vi til noget saadant, er der ingen Tvivl om, at de Formaal, som Agravforeningen har tænkt sig at opnaa gennem sit Andragende, vilde være naaede endog skildigere og i større Udstrækning end de ville kunne naas ved en bogstavelig Opfyldelse af Andragendet. Det er mit Haab, at Agravernes Andragende vil blive henført til det Udvalg, der behandler det af Regeringen forelagte Forslag, og at det vil lykkes dette Udvalg at faa et Resultat ud af den samlede Behandling.